

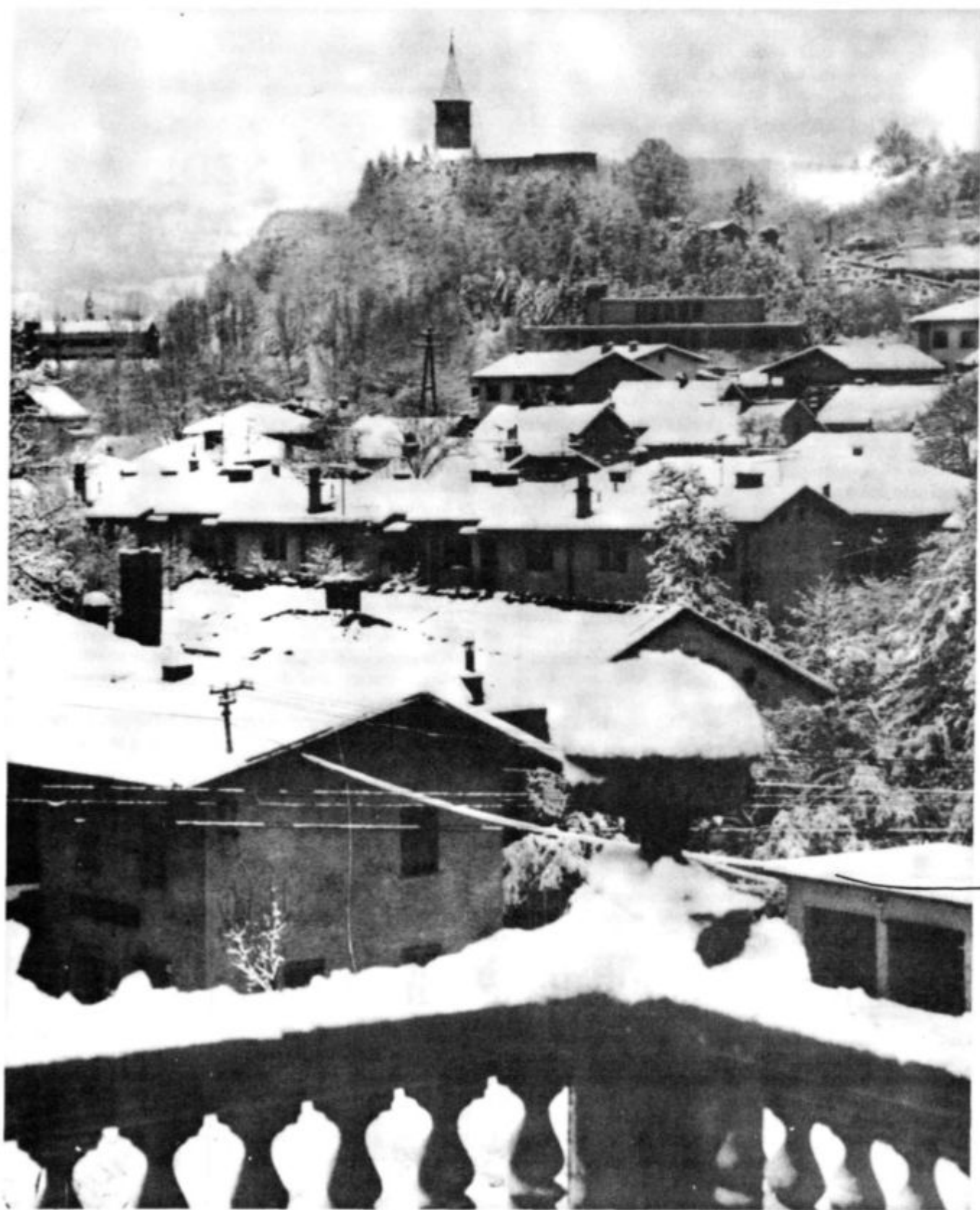
KRAJAN

glasilo krajevne konference szdl ilirska bistrica

datum: 01.03.1984

Cena 20 din

Leto 5 Številka 14

Dragi krajani,

znova skorajda presenečeni ugotavljamo, kako hitro mineva čas: še ni dolgo tega, ko smo tako in drugače in vsak po svoje praznovali odhod starega leta — da bi sedaj že krepko zakorakali v leto 1984, pričakali slovenski kulturni praznik, prve šolske počitnice naših otrok...

Večina letošnjega leta pa je še pred nami in izpolniti ga bo treba z dobrim delom, z uresničitvijo vseh tistih pomembnih in navidez nepomembnih stvari, ki naj življenje vsakogar od nas spreminjajo v to, kar življenje je: velik dar, ki ga je potrebno ohranjati, vsakič znova oblikovati v naslednjega jutra svetel dan.

S programsko volilne konference KK SZDL

6. decembra je bila programsko volilna konferenca krajevne organizacije socialistične zveze. Poleg delegatov rajonov socialistične zveze, družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter društev so se je udeležili tudi predstavniki krajevne samouprave ter predsednik Skupščine občine Ilirska Bistrica tovariš Ivan BERGOČ in sekretar OK SZDL tovariš Jadran MOŽINA.

Konferenca je ocenila delo krajevne organizacije socialistične zveze in krajevne samouprave v minulem enoletnem oziroma štiriletnem obdobju in sprejela programske usmeritve dela. V ospredju razprave, v kateri je sodelovalo sedemnajst razpravljalcev, so prevladovala vprašanja s področja infrastrukture in komunalne dejavnosti.

Delegate je poleg ostalega zanimala usoda plavalnega bazena, ki je praktično brez gospodarja in prepuščen nadaljnjemu razpadanju.

Vprašanje ureditve sejmišča v Rečici se vse prepočasi rešuje, so menili delegati. Izdelana sta le aproksimativni predračun, ki znaša nad 3.500.000,00 din in načrt sejmišča. Sedanji (divji) sejmišči na Trgu maršala Tita in na križišču Vojkove in Gubčeve ulice so bolj v sramoto kot v ponos krajanom Ilirske Bistrice, poleg tega pa še prometno nevarni.

Ker je sejmišče širšega družbenega pomena, bi moralo realizacijo programa financirati vseh dvajset KS, HMEZAD in Samoupravna komunalna interesna skupnost Ilirska Bistrica. Ta naloga, ki spada v domeno KS Ilirska Bistrica, bi morala biti zaključena do konca 1985, so menili delegati.

Na konferenci, kakor tudi na zbiorih občanov, je bilo slišati precej kritičnih pripomb glede neprimernega delovanja in obnašanja mladine in mladinskega kluba Nade Žagar.

Delegati so kritizirali tudi mlačnost poravnalnega sveta, ki je imel v tem obdobju le eno sejo in ni zaživel. V bodoče bo potrebno posvetiti temu organu večjo pozornost, saj se v naši KS pojavljajo in obstajajo določeni problemi, ki bi jih bilo potrebno nujno reševati.

Vsekakor nič takega, česar bi ne zmogli s skupnimi močmi z mnogo dobre volje in ustvarjalne pameti. Da bi hitreje napredovali, tudi v naši krajevni skupnosti.

Še tole: pred nami je Dan žena. Lepo bi bilo, ko bi tega dne k običajni cvetlici iz bližnje cvetličarne priložili tudi toplo, sočloveka priznavajočo besedo.

Kar bi sicer lahko naredili tudi vsak dan v letu, mar ne?

Lep pozdrav,

Uredniški odbor

P.s.

S pričujočo številko vstopa vaše, naše glasilo v peto leto svojega izhajanja. Po svoje kar zavirljiv uspeh — zahvaljujoč predvsem vam, ki list z zanimanjem preberete, sodelujete.

Naj tako tudi ostane.

Za neaktivnost posameznih organov v KK SZDL in KS je deloma krivo tudi predsedstvo KK SZDL, ki svoje naloge v skladu s pravili in njegovo družbeno vlogo ni opravilo.

Iz poročila in razprave je razvidno, da sta bili v tej mandatni dobi najaktivnejša Sekcija za družbenoekomska in politična vprašanja žena, ki je organizirala več razstav in srečanj s podobnimi aktivni iz drugih republik ter uredniški odbor Krajana, ki je svojo nalogo vestno opravil in s tem opravičil zaupanje krajanov.

Naloge na področju obveščanja občanov zahtevajo nadaljnje razvijanje informiranja v KS s posebnim poudarkom na vsebinski izpolnitvi glasila KRAJAN, z vključitvijo prispevkov o delu in življenju mladinskih organizacij in kluba Nada Žagar.

Za krepitev delovanja rajonskih odborov SZDL in odborov KS si bo novoizvoljeno predsedstvo KK SZDL prizadevalo, da se le-ti pogosteje sestajajo in sklicujejo občasne sestanke s krajan, kjer bi reševali vsa odprta vprašanja v svojem okolju in dajali napotke za delo samoupravnih organov v KS in KK SZDL.

Ena glavnih nalog socialistične zveze je usklajevanje dela vseh organov v KK SZDL, v ta sklop nalog se povezujejo tudi aktivnosti spremljanja delovanja samoupravnih organov in delegacij v Krajevni skupnosti.

Na koncu so bili soglasno izvoljeni v 9-člansko predsedstvo KK socialistične zveze naslednje tovarišice in tovariši:

Ivo KOVAČIČ, Maistrova 20 — predsednik, Jože VIČIČ, Cankarjeva št. 14 — podpredsednik, Ivanka MIKULETIČ, Gregorčičeva 8 — sekretar, Lado ŠKRLJ, Gubčeva 26/a — član, Franc GODEC, Vojkov dreved 2 — član, Edo LENARČIČ, Kidričeva 18 — član, Stanko COLJA, Cankarjeva 1/b — član, Jože POLH, Kidričeva 14 — član in Stevo GRBIC, Vojkov dreved 8 — član.

Jože VIČIČ

Železniški prehod čaka ureditve

Občane že nekaj mesecev razburja zaprt cestno-železniški prehod pri marketu ILIRIJE. Prehod je zaprt zaradi popolne dotrajanosti in iztrošenosti naprave za zavarovanje prehoda. Naprava je bila vgrajena že leta 1941 in za njeno vzdrževanje ni več rezervnih delov.

Krajani so na zbiorih občanov zahtevali, da se čimprej usposobi signalno varnostno napravo in omogoči varen promet preko prehoda. Predračunska vrednost obnove prehoda z montažo nove naprave znaša 420 starih milijonov din.

Po zakonu zagotavljajo sredstva 50% železniško gospodarstvo in 50% družbenopolitična skupnost občine. Tako nosi naša skupnost breme ureditve prehoda v višini 210 starih milijonov din. Glede na to, da je znesek precej visok smo se uspeli dogovoriti z Zavarovalno skupnostjo TRIGLAV za kredit pod ugodnimi pogoji. Predlagano je, da obveznost vračanja anuitet prevzame Samoupravna komunalna interesna skupnost Ilirska Bistrica. Upamo, da bomo s tvornim sodelovanjem odgovornih rešili tudi ta problem. J.Z.

Zima prinesla obilo snega

Prvi dan po sneženju so bili pločniki neočiščeni in pešcem je ostala le ozka pešpot. V naslednjih dneh pa so delavci KGP kar solidno očistili mestne ulice in pločnike.

Letošnja zima je natrosila obilo snega in razveselila zlasti najmlajše v času zimskih počitnic. Takšno zimsko idilo pa smo zabeležili pred stavbo banke.

Sneg je pobelil tudi bregove reke Bistrice in zakril marsikatero navlako, ki je obstala na bregu in je ni tok vode odnesel.

Storimo vse, da bodo spomladi gozdovi zeleneli in ne goreli!

Pred nami je spomladansko sušno obdobje, ki je usodno za naše gozdove, saj jih iz leta v leto požirajo ognjeni zbulji. Med povzročitelji požarov v naravnem okolju je na prvem mestu človek, ki s svojim malomarnim, nepremišljenim, neodgovornim ali celo zlonamernim obnašanjem ogroža naše gozdove. To počne tako da v času

velike požarne nevarnosti kljub prepovedi neti ogenj na prostem.

Zato pozivamo vse občane, da dosledno spoštujejo in upoštevajo opozorila, ko je proglašeno stanje velike požarne nevarnosti za gozdove ter se zavzamejo za preprečevanje nastanka požarov.

R.B.

O delu v krajevni skupnosti v letu 1983

Svet krajevne skupnosti je v preteklem letu namenil največ pozornosti izgradnji komunalne infrastrukture in ne bo odveč, če na kratko pregledamo, kaj je bilo storjenega na tem področju; ugotavljamo uspešno opravljena naslednja dela in naloge:

- zgradil in asfaltiral se je pločnik v delu Vojkovega drevoreda,
- zgradil se je podporni zid in pločnik v Gregorčičevi ulici nasproti Metala, za kar je finančna sredstva prispeval SKIS,
- zgrajena je bila javna razsvetljava v Podgrajski, Prešernovi, Šerbecjevi, v delu Vodnikove in obnovljena javna razsvetljava v Jurčičevi ulici,
- na križišču in prehodih za pešce so bila postavljena močnejša svetlobna telesa, ki zagotavljajo varnejši prehod pešcev v nočnem času,
- v Jurčičevi ulici se je pristopilo k izgradnji telefonskega omrežja in po kar precejšnjih težavah to nalogo tudi izpeljalo,
- v sodelovanju z občani in KGP se je uredilo odvodnjevanje in kanalizacija v delu Podgrajske in delu Vojkove ulice,
- v zdravstvu je uspelo nabaviti rentgenski aparat za potrebe občanov,
- KS uspešno sodeluje tudi na področju urejanja in vzdrževanja mestnih zelenic in parkov, predvsem v zbiranju potrebnih finančnih sredstev.

Za vsa navedena dela je KS Ilirska Bistrica uspešno združe-

vala sredstva z delovnimi organizacijami, SKIS in drugimi. Sredstva za vsa navedena dela so znašala 550 starih milijonov, vanje pa je všteto tudi funkcionalno delo KS v znesku 63 starih milijonov. Če primerjamo vsa opravljena dela v letu 1983 s planom del za to leto, lahko ugotovimo, da je plan za leto 1983 skoraj v celoti realiziran.

Povejmo še nekaj o delegatskem sistemu v naši KS. Skupščina KS, najvišji organ samoupravljanja, je imela tri redne seje in eno svečano, na katerih je obravnavala program dela njegovo realizacijo, delo njenih organov, komunalno problematiko in delo samouprave v KS.

Svet KS je imel v tem obdobju 11 sej, na katerih je bilo 74 točk dnevnega reda, prav toliko sklepov in še več raznih zaključkov. Udeležba sej je bila v povprečju 66 %. Na seje sveta se redno vabi predsednika skupščine KS in predsednika KS SZDL.

Potrošniški svet je imel v tem obdobju tri seje. Zlasti pomembno vlogo je odigral v času, ko je bil trg slabo založen s posameznimi artikli. V sodelovanju z Ilirijo je potrošniški svet zagotavljal v največji možni meri zadovoljivo oskrbo s prehranbenimi in drugimi artikli.

Poravnavni svet je v tem obdobju imel le eno sejo in ni zaživel tako, kot bi moral. Temu bo treba v nadaljnje posvetiti več pozornosti, saj se v naši KS pojavljajo določeni problemi, ki bi jih moral obravnavati poravnavni svet. Še večjo pozornost bo treba posvetiti delu delegacij na SIS. Ugotavljamo namreč, da je delo delegacij na SIS najbolj črna točka v delegatskem sistemu – ne vseh, ampak večine

Tudi za sejmišče se je zasvetila zelena luč

Na zborih občanov KS Ilirska Bistrica pa tudi na sejah občinske skupščine je bilo večkrat postavljeno vprašanje ureditve prostora za živinski sejem. Pred leti je bila imenovana posebna komisija za ureditev živinskega sejmišča, vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev do realizacije ni prišlo. Izbrana je bila le lokacija, in sicer v Rečici, na zemljišču, ki je delno v uporabi Hmezada TOZD Kmetijstvo, delno v privatni lastnini.

Vprašanje ureditve sejmišča je postalo še zlasti aktualno, ko se je začel urejati Vojkov drevored v križišču z Gubčevo ulico. V zvezi s tem je bil na seji sveta KS Ilirska Bistrica, dne 28.9.1983 sprejet sklep, da se takoj pristopi k reševanju tega problema. Za ureditev živinskega sejmišča na že izbrani lokaciji v Rečici je izdelan idejni projekt v predračunski vrednosti 350 starih milijonov, ki ga je možno realizirati po fazah. Pri opremljanju tega prostora bo potrebno upoštevati minimalne pogoje, ki jih predpisuje zakon. Le-ta določa, da mora biti prostor ograjen, imeti mora priveze za živino, razkladalno rampo, tekočo vodo za napajanje živine, korita za razkuževanje, poti in stojišča morajo biti tlakovana in še nekatere druge pogoje.

Minuli mesec je bil na Komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo sestanek, katerega so se udeležili predstavniki odgovornih in zainteresiranih dejavnikov za rešitev tega

vprašanja. Na sestanku je bilo ugotovljeno, da je lokacija na predvidenem prostoru v Rečici možna. Sklenjeno je bilo, da mora biti investitor Hmezad Kmetijstvo Ilirska Bistrica, komunalno gradbeno podjetje pa bo pripravilo ustrezno dokumentacijo s projektom. Dogovorjeno je, da bodo potrebna finančna sredstva nepovratno združili naslednji udeleženci: SKIS Ilirska Bistrica, Hmezad Kmetijstvo, Kmetijska zemljiška skupnost in Sklad za intervencije v kmetijstvu ter vse krajevne skupnosti v občini.

V KS Ilirska Bistrica menimo, da je izgradnja živinskega sejmišča širšega pomena za celotno občino in ne samo za našo KS, zato predlagamo, da bi čimprej pristopili k realizaciji.

Predlagamo, da Izvršni svet redno spremlja izvajanje zastavljenega programa. Lahko ugotovimo, da določene aktivnosti vendarle potekajo, kdaj pa bomo začeli to vprašanje reševati, je odvisno tudi od že prej navedenih subjektov.

Ko bomo čez leto dni ugotavljali, kaj je bilo storjenega v preteklem letu, upamo, da bomo lahko zapisali, da je vsaj deloma tudi ta naloga rešena. V KS Ilirska Bistrica imamo še dva velika zalogaja. Onjih pa kaj več prihodnjič.

O planu krajevnne skupnosti za leto 1984

Kot podlaga za sestavo plana KS bodo vsekakor upoštevana izhodišča, pripombe in predlogi, ki so bili podani na zborih občanov konec 1983. leta. Naj omenimo, da je bilo na zborih občanov čutiti veliko pripravljenost za prostovoljno delo povsod tam, kjer bi se s prostovoljnim delom dalo marsikaj narediti. Tako so krajan izrazili pripravljenost, da prispevajo svoj delež v prostovoljnem delu pri ureditvi kanalizacije, hudournikov, čiščenju okolja, urejanju peš poti in rekreacijskih stez. Pri obravnavi pripomb in predlogov z zborov občanov je Svet krajevnne skupnosti na svoji seji, dne 20.12.1983 sprejel sklep, da se sestavi plan dela za leto 1984 po sledečih kriterijih:

- problematika, ki ne zahteva finančnih sredstev (sklepi upravne narave),
- naloge, ki zahtevajo določena finančna sredstva,
- naloge, ki se bodo izvrševale ob pomoči prostovoljnega dela krajanov.

Prioriteto pa naj bi imele tiste naloge, ki so bile planirane za leto 1983, pa niso bile realizirane.

Pri dosedanjem delu v KS moramo omeniti tudi veliko pripravljenost delovnih organizacij, s pomočjo katerih smo v KS uspešno zaključili določena dela oziroma izpeljali pomembne naloge. Tu ne moremo mimo Lesonita, TOK, GG in drugih. Na pomoč DO tudi letos računamo.

Na delovne organizacije smo se obrnili s prošnjo, da nam priskočijo na pomoč seveda v okviru njihovih možnosti. Obenem pa tem delovnim organizacijam predložimo konkretna dela v KS, ki bi jih bile pripravljene financirati ali pa sofinancirati.

Primer:

Na Plutalu smo zaprosili za financiranje dokončne ureditve Vodnikove ulice in ureditev hudournika z Drage. Dogovarjamo se tudi z drugimi delovnimi organizacijami.

Pred nami so naloge, ki niso rešene že več let. Sredstva za dokončno ureditev Vojkovega drevoreda so zbrana in Cestno podjetje Koper čaka samo na ugodne vremenske razmere. Sredstva za to so prispevale delovne organizacije Ilirija, GG, Transport, večji delež pa predstavljajo sredstva TOK.

Na KS trdno zastopamo stališča občanov; da se železniški prehod v Vojkovem drevoredu ne sme ukiniti. Predračunska vrednost zamenjave naprav na tem železniškem prehodu znaša 420 starih milijonov. Za finančno pomoč smo se obrnili na zavarovalno skupnost Triglav. Polovico finančnih sredstev za prehod krije železniško podjetje, polovico pa občina.

V KS se zavedamo, da je krajevna skupnost v bistvu sestavni del združenega dela. Del dohodka TOZD je gotovo eden najpomembnejših virov za uresničevanje in nadaljnje dograjevanje krajevnne skupnosti.

Trenutno se KS financira iz občinskega samopriskpevka, ki pa se v letu 1985 izteče. V tem letu moramo razmišljati o novem načinu financiranja v KS. Nalog je vsak dan več, ker so tudi potrebe vsak dan večje. Kako jih bomo reševali, je odvisno od vseh nas. Uspehov si vsi želimo in od kolektivnega dela, ki mora sloneti na povezovanju, usklajevanju in dograjevanju, želimo, da bi bili naši uspehi jutri še večji.

O sejmšču pa nekoliko več v drugem prispevku.

K.S.

Zasneženi Snežnik pričakuje

Letošnji jubilejni, deseti zimski vzpon, ki bo v soboto in nedeljo, 10. in 11. marca t.l., bo gotovo spet privabil nekaj tisoč udeležencev, ki se bodo spoprijeli s snegom in Snežnikovo višino.

V planinskem društvu SNEŽNIK Ilirska Bistrica so že stekle priprave na to veliko množično rekreativno in spominsko prireditve, ki že vrsto let nosi značaj pomembne republiške prireditve. Kot vsako leto so med soorganizatorji številna domača društva, delovni kolektivi in organizacije.

Oba dneva bodo vozili avtobusi v jutranjih urah izpred kmetijske zadruge v Bistrici do Sviščakov, na Snežniku bo spet delovala snežniška pošta — najvišja zimska pošta v Jugoslaviji, spet bodo udeleženkam namenili posebno značko z voščilom za Dan žena.

Čeprav se je vseh dosedanjih zimskih vzponov na Snežnik udeležilo že skoraj deset tisoč udeležencev, bo posebno značko za udeležbo na vseh dosedanjih vzponih prejelo le nekaj deset najbolj zvestih obiskovalcev Snežnika.

Snežnik, ta čas obilno obložen s snegom, tudi letos pričakuje svoje redne obiskovalce — pohodnike na ledeni vrh

Lesonit prejel visoko republiško priznanje

Na 8. zasedanju skuščine Zveze samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo pred požarom SR Slovenije, je bilo dne 28. decembra 1983 v Ljubljani, na svečan način podeljeno naši delovni organizaciji visoko republiško priznanje za posebne dosežke na področju požarnega varstva v SR Sloveniji za leto 1982. Priznanje je sprejel tov. Polak Branko, predsednik delavskega sveta delovne organizacije.

Komisija za priznanja pri SIS za varstvo pred požarom SR Slovenije je na osnovi „Razpisa“ o roku in načinu prijave možnih kandidatov za podelitev priznanj za posebne uspehe pri razvijanju ter krepitvi požarnega varstva v SRS v letu 1982 in na osnovi obravnave več prejetih predlogov s strani občinskih SIS za varstvo pred požarom ter občinskih gasilskih zvez, izvedla izbor dveh posameznikov in ene delovne organizacije.

Podelitev priznanja je bila utemeljena z naslednjo obrazložitvijo:

„Delovna organizacija LESONIT Ilirska Bistrica“ spada v panogo kemične in mehanske predelave lesa. Obsega 7 TOZD in DSSS. S svojimi proizvodnimi TOZD in skladišči ter pomožnimi objekti spada v I. kategorijo nevarnostne stopnje za požar. Trenutno je v DO zaposlenih cca 1100 delavcev.

Glede na raznolikost proizvodnih procesov in stalnih požarnih nevarnosti, se je požarni varnosti vedno posvečalo izredno skrb. Z razvojem DO, z uvajanjem novih proizvodnih in delovnih procesov, uvajanjem novih materialov, se je zelo povečala požarna obremenitev in požarne nevarnosti, pri tem pa je delovni kolektiv vedno imel veliko posluha do požarne varnosti, gasilskega orodja in opreme ter požarnovarnostne preventive. Z zaposlitvijo poklicnih gasilcev se je ustila tudi organizacijska shema tako, da je požarna varnost kot poseben referat v sklopu službe za varstvo pri delu. Tako se je problematiko požarnega varstva reševalo kompleksno z vseh vidikov, kot jih rešuje varstvo pri delu.

Poleg zaposlovanja poklicnih gasilcev se je velika skrb posvečala poučevanju članov IGD, ostalih delavcev v TOZD in DSSS o požarni varnosti in načinu gašenja.

Vodnim virom in hidrantnemu omrežju je bila posvečena vedno velika skrb, saj ima DO dva sistema hidrantov in to na vodovodno omrežje ter posebej na industrijsko vodovodno omrežje, ki ima svojo posebno črpališče in bazen s 4000 m³ vode. Z ročnimi gasilnimi aparati (na prah in CO₂) so opremljena vsa delovna mesta.

V letu 1971 je bila zgrajena nova tovarna za površinsko oplemenitenje plošč vlaknenk, kjer se je na liniji proizvodnje poleg gasilnih aparatov in hidrantov namestilo tudi CO₂ – stabilno gasilno napravo. Leta za tem pa tudi CO₂ – avtomatsko stabilno napravo v novo zgrajeno skladišče premaznih vnetljivih materialov, ki je bilo zgrajeno po vseh požarnovarnostnih predpisih.

Izgradnja tovarne plošč vlaknenk po suhem postopku v letu 1978 predstavlja z vidika požarne varnosti izredno nevaren tehnološki proces, kjer poleg požarov in samovžigov lahko pride tudi do eksplozije. Že pri zasnovi in projektiranju nove tovarne je sodelovala služba za varstvo pri delu in požarno varnost. V zvezi s požarno varnostjo se je upoštevalo ob drugih ukrepih še:

- vgradnja stabilnih gasilnih in javljalnih naprav na nevarnih mestih, Fire-Fly – vgrajena prvič v naši državi, sprinkler,

- ročni in avtomatski javljalni sistem,

- novo črpališče s posebno električno črpalko (Q – 3.000 l/min in p + 8 bar.), ki je vezana na diesel električni agregat,

- nov gasilski dom, ki ima vse potrebne prostore in naprave,
- UKV sistem radio zvez med vratarjem, kjer je instaliran javljalni sistem, in dežurni gasilci.

Stalno pa je v vseh TOZD veliko pozornost posvečalo požarno-preventivnim ukrepom:

- vzdrževanje gasilske opreme in orodja,
- vzdrževanje stabilnih in drugih gasilnih naprav,
- poučevanje o požarni varnosti in načinu gašenja, javljanja in alarmiranja v slučaju požarov,
- kajenju in urejenosti prostorov za kajenje
- čiščenje prostorov in strojev od lesnega prahu idr.

Da se v DO Lesonit tako kompleksno in uspešno rešuje požarno varstvo, je poleg zavesti delovnega kolektiva v veliki meri odvisno od delavcev požarnega varstva (poklicni gasilci, ki jih je trenutno 11), ki nosijo celotno breme vzdrževanja gasilskega orodja, opreme in naprav ter neposredno delajo pri poučevanju o požarni varnosti in pri gašenju požarov.

V DO Lesonit deluje IGD Lesonit, ki je bilo ustanovljeno takoj na začetku obratovanja tovarne Lesonit. Trenutno šteje društvo nad 100 članov, ali približno 10% vseh zaposlenih. Društvo se aktivno udeležuje in sodeluje že od začetka do danes na vseh prireditvah, pokaznih vajah, tekmovanjih in drugih aktivnostih.

O požarni nevarnosti v posameznih TOZD priča število začetnih požarov, kjer je veliko število pogojenih tudi s tehnološkimi postopki. Te požare so uspešno pogasili brez večjih škod delavci na delovnih mestih, člani izmenskih desetih in poklicni gasilci ter stabilne gasilne naprave Fire-Fly v TOZD VP.

Izredno važen podatek o organiziranosti in opremljenosti požarnega varstva v LKI Lesonit priča tudi višina premije za „požar“ pri zavarovalnici Triglav. V letu 1983 je bila vplačana premija v višini 5.564.852 din, od tega je DO dobila boniteto, stabilno gasilno napravo Sprinkler – Fire-Fly, CO₂ ter popust pri večletnem zavarovanju z majhnimi škodami.

V DO je razvita inovacijska dejavnost tudi na področju požarnega varstva. Po lastnih zasnovah v sodelovanju z DO Zarja Kamnik je bila izdelana posebna naprava, in sicer: preventivno protipožarna naprava NPJ 130 za odkrivanje tlečih delcev po tehnološki operaciji stiskanja v obratu ultrales TOZD VP–SP.

Po lastni zasnovi so izdelali in namestili stabilno napravo za gašenje z vodo nad hidravlično stiskalnico.

Priznanje te vrste je drugo priznanje, ki ga je prejela kakšna delovna organizacija in prvo v lesni industriji v SR Sloveniji, kar še bolj povečuje njegovo težo in pomen.

Nagrada je priznanje našemu delovnemu kolektivu za pravilno zasnovi in delo požarne varnosti ter potrditev, da so ogromna materialna sredstva, ki jih kolektiv daje za požarno varnost, koristna in družbeno priznana. Hkrati pa je nagrada nova obveza za kolektiv, saj nam nalaga nadaljnji razvoj in krepitev požarne varnosti v delovni organizaciji.

Obnova voznega parka v Transportu

Vozni park TOZD Tovorni promet DO Transport je konec leta 1983 sestavljalo 147 vozil skupne nosilnosti 3.500 ton in povprečne starosti 8,5 let. Starost in iztrošenost voznega parka povzročata največje probleme v poslovanju DO, zato je glavna naloga obnova voznega parka.

Obnova je problematična že dalj časa, saj velja prepoved oziroma omejevanje uvoza kvalitetnih tovornih vozil z zahoda že od leta 1976. Obnova voznega parka zahteva v obsegu enostavne reprodukcije nabavo 25 komadov kvalitetnih tovornih vozil letno. Dejansko pa se je v prejšnjem srednjeročnem obdobju obnovilo vozni park le z 41 kvalitetnimi tovornimi vozili Mercedes in Mack ter v tem srednjeročnem obdobju s še dodatnimi 18 vozili Mercedes in MAN. Leta 1977 smo sicer nabavili tudi 32 kom tovornih vozil Škoda, katerih kvaliteta pa žal ne ustreza težkim pogojem eksploatacije pri prevozu naftnih derivatov. Vozni park je sestavljalo decembra 1983 87 vozil Mercedes, 26 vozil Mack, 13 vozil MAN, 12 vozil OM — Titano in 9 vozil Škoda.

Konec decembra 1983 in v januarju 1984 smo uspeli obnoviti vozni park s 16 kvalitetnimi vozili MAN, in sicer s 6 kom. tipa 22.281 FNLT B/L 6x2 ter 10 kom. tipa 19.281 FLT B/L 4x2. Delno je vplačanih še 16 kom. vozil Mercedes, in sicer 9. kom. tipa 2232 S/6x4 in 7 kom tipa 2226 VBDT/6x4. Vozila MAN so že v eksploataciji, Mercedese pa bomo dobili in vključili v promet februarja oziroma marca letos.

Z navedenimi 32 novimi vozili bomo obnovili vozni park, tako da ga bo v letošnjem letu sestavljalo 156 vozil povprečne starosti 6,3 leta, prevozili pa bomo 15,4 milijona kilometrov.

Vendar se bo morala obnova voznega parka intenzivno nadaljevati tudi v prihodnje, saj bo še vedno v eksploataciji petdeset vozil, starih nad deset let.

Žal pa je obnova vprašljiva tudi zaradi izredno visokih cen tovornih vozil in nadgradenj oz. priključnih vozil. Cena vlečnega vozila brez nadgradnje je že več kot sedem milijonov dinarjev. Cena specialne polprikolice iz nerjaveče pločevine za prevoz raznih zahtevnejših vrst tovorov znaša pet milijonov dinarjev. Iz navedenega sledi, da Transport ne bo sposoben z lastnimi sredstvi nadaljevati s potrebno obnovo voznega parka. Zato pričakujemo v bodoče večjo pomoč celotne SOZD Petrol, saj je kvaliteten vozni park potreben celotni SOZD.

Z novimi vozili znamke MAN bo Transport dosegel bistveno boljše ekonomske rezultate na domačih in tujih cestah.

Rentgenski aparat že vgrajen

V lanskem letu smo s skupno in usklajeno akcijo v naši krajevni skupnosti kupili rentgenski aparat za potrebe našega zdravstvenega doma. K sodelovanju smo pritegnili združeno delo iz naše občine in sosednje krajevne skupnosti, ki so se velikodušno odzvale in vsaka po svojih močeh prispevala finančna sredstva.

Vsi potrebni deli aparature so prispeli že lani, vendar se jih ni vgradilo, ker je bilo potrebno izvršiti dokaj zahtevna adaptacijska dela v prostorih, kjer bo vgrajen APARAT. V mesecu januarju je SGP Primorje „TOZD Bistrica“ uspešno zaključila gradbena dela. Sledila so montažna dela

rentgenskega aparata, ki so jih izvršili serviserji Ei NŠ. Te dni je potrebno izvršiti še razne inšpekcijske preglede in pridobiti uporabno dovoljenje za pričetek normalnega obratovanja.

Po predvidevanjih predstavnikov zdravstvenega doma bo pričetek rednega obratovanja aparata v začetku marca. Z njim bo mogoče izvršiti slikanje pljuč, sinusov, žolča, kosti ter drugih človeških organov.

Prepričani smo, da bo nova pridobitev prispevala k racionalnejši zdravstveni uslugi in k prihranku na času, saj se bomo izognili dragim in zamudnim potovanjem v kraje izven občine.

Z.T.

Živahna razprava o razvoju PTT prometa

Sredi meseca januarja je imela sejo občinska delegacija Območne SIS za PTT promet Koper. Najbolj zanimiva in burna je bila razprava okoli plana v letu 1984. Delegati so najprej ostro kritizirali sestavljalce gradiva, saj je bilo pripravljeno izredno pomanjkljivo in nepregledno.

Prisotni so najprej ugotovili, da je naša občina že vrsto let krepko na dnu razpredelnice razvitosti na področju PTT prometa na Primorskem. DEJSTVO, da je naše območje najmanj razvito ter da v planu za leto 1984 ni niti omenjena naša občina, je delegate močno razburilo. Zato so plan enoglasno zavrnili. V nadaljnji razpravi so prisotni zahtevali, da se plan dopolni s tem, da se upoštevajo realne potrebe našega območja; le tako bomo napravilo korak naprej.

Tako so bili sprejeti SKLEPI, ki morajo biti realizirani še letos:

- izdelava projekta za telefonsko linijo Ilirka Bistrica—Zabiče,
 - izdelava projekta za telefonsko linijo Harije—Pregarje,
 - izdelava projekta za adaptacijo poštna stavbe v Il Bistrici.
- Če hočemo doseči hitrejši napredek telefonije, moramo najprej zgraditi oziroma adaptirati poštno stavbo, saj sedanja praktično onemogoča kakršnokoli povečanje obsega prometa. Da se bodo navedene naloge realizirale pa bo potrebno še več angažiranja in sodelovanja vseh zainteresiranih, kajti le s skupnimi naporji bomo prišli do novih pridobitev, ki jih še kako potrebujemo.

Z.T.

Kaj bo z našo Reko?

Problemатике v zvezi z onesnaževanjem reke Reke ni potrebno posebej predstavljati, saj je vsem nam dobro poznana.

Sanacija stanja se vleče dalj časa, od prvih dogovorov je poteklo gotovo že petnajst let. Poglejmo na kratko, kaj je bilo v tem času storjenega in kakšen je program nadaljnjih aktivnosti za sanacijo stanja.

Glavna onesnaževalca Reke sta tovarni LKI Lesonit in TOK. Njun delež znaša 89% za vrednost KPK in 79% za vrednost BPK₅. KPK — kemijska poraba kisika pomeni porabo kisika, če bi v odpadni vodi prisotne snovi oksidirali kemijskim potom. BPK₅ — biokemijska poraba kisika pa pove, koliko kisika bi potrebovali, če bi snovi v odpadni vodi podvrgli petdnevni biokemijski oksidaciji.

Lesonit onesnažuje odpadno vodo v glavnem s proizvodnjo vlaknenih plošč po mokrem postopku. Ta voda vsebuje lesna vlakna in druge drobne lesne delce, v večji meri pa lesne substance, ki postanejo pri proizvodnji lesonita vodotopne in se izločijo v odpadni vodi. Pred približno desetimi leti je zgradil Lesonit čistilno napravo za odstranjevanje suspendiranih snovi (lesna vlakna in drobni lesni delci) iz odpadne vode. Dnevno se izloči približno ena tona teh snovi. Kljub temu je onesnaženost tako prečiščene odpadne vode še vedno precejšnja. KPK znaša 11.000 kg/dan, BPK₅ 5.100 kg/dan, količina odpadne vode pa je 500 m³/dan. Dokončno očiščenje odpadne vode bi zahtevalo velika vlaganja v obsežne čistilne naprave. Zato se je Lesonit odločil, da se bo prestrukturiral na tehnologijo, ki ne povzroča tako velikih ekoloških problemov. Tako ja v letih 1976–1978 zrastle nova tovarna za proizvodnjo vlaknenih plošč po suhem postopku, ki v svojem procesu ne uporablja tehnološke vode. S to investicijo si je Lesonit ustvaril pogoje za ukinitve že dotrajane linije za proizvodnjo vlaknenih plošč po mokrem postopku.

V tovarni organskih kislin nastajajo odpadne vode pri proizvodnji citronske, vinske in mlečne kisline. Od celotnega onesnaženja, ki znaša 9.100 kg/dan KPK in 5.700 kg/dan BPK₅, prispeva kar 89% obrat za finalizacijo citronske kisline. Za predčiščenje teh vod je TOZD zgradil leta 1978 napravo za vakumsko odparjevanje. Kljub ugodnim rezultatom čiščenja je postalo obratovanje te naprave problematično z naraščajočimi težavami pri oskrbovanju za mazutem in z nepredvidenim porastom cene za to gorivo. Naprava za vakumsko uparjevanje je namreč ogrevana na mazut in obratovalni stroški bistveno vplivajo na ekonomičnost poslovanja delovne organizacije. Poleg tega TOZD kljub petletnim naporom ni uspelo najti potrošnikov za koncentrat, ki je uporaben kot dodatek živinski krmi. Zato naprava za predčiščenje pogosto ne obratuje.

Ker je Reka tipičen kraški vodotok z zelo velikimi nihanji pretočnih količin vode v sušnih in deževnih obdobjih, je bilo že v začetku sedemdesetih let jasno, da ne bo možno doseči želene kakovosti Reke samo s čiščenjem odpadne vode in da bo potrebno zagotoviti bogatenje nizkih voda v sušnih obdobjih. Iz teh razlogov je bila zgrajena akumulacija na Moli. Njen volumen je 4 milijone m³ od tega se izkorišča 1 milijon m³ za zadrževanje visokega vala in preprečevanje poplav, 3 milijoni m³ pa za bogatenje nizkih voda. Ta količina zadošča za zagotovitev minimalnega pretoka 600 l/s pod mostom v Trnovem in to za obdobje 100 dni. Investitor za izgradnjo akumulacije na Moli je bil Vodnogospodarsko podjetje Hidro iz Kopra. Gradnja je trajala od

1973–1978. leta, za pravo funkcijo zadrževanja in bogatenja voda pa je bila usposobljena šele leta 1983.

Kljub navedenim ukrepom ostaja kakovost Reke še vedno v najslabšem IV. kakovostnem razredu. Po Uredbi (Uradni list št. 6/78) se razvrščajo vodotoki z ozirom na parametre, ki so pomembni za kvaliteto vode, v štiri razrede. Za ilustracijo onesnaženosti Reke si oglejmo samo vrednosti za BPK₅:

I. najboljši razred	BPK ₅ „manj kot“	2 mg/l
II. razred	BPK „manj kot“	4 mg/l
III. razred	BPK „manj kot“	8 mg/l
IV. najslabši razred	BPK „manj kot“	20 mg/l

Skupna industrijska in komunalna odpadna voda Ilirske Bistrice ima BPK₅ vrednost 1.300 mg/l. Pri pretoku vode v Reki 600 l/s, kar dosežemo v sušnem obdobju z bogatenjem iz akumulacije Mola, pa znaša BPK₅ vrednost še vedno 260 mg/l, to pa je kar 13 krat več, kot je dopustno za najslabši IV. razred.

Zaradi svojevrstne sestave odpadnih vod in tehnoloških težav pri čiščenju je Zveza vodnih skupnosti skupa z OVS Primorske in KGP Ilirska Bistrica financirala študijsko nalogo za ugotovitev dejanskega onesnaženja, deleža posameznih onesnaževalcev ter za laboratorijsko določitev postopka čiščenja in parametrov za dimenzioniranje skupne čistilne naprave. Študijo je izvajal Kemijski inštitut Boris Kidrič iz Ljubljane v letih 1981 in 1982. Osnovna ugotovitev študije je bila, da zaradi velikega deleža lahko razgrajljivih odpadnih snovi v vodi ni priporočljivo konvencionalno enostopenjsko pa tudi dvostopenjsko čiščenje z aktivnim blatom. To pomeni, da klasični biološki postopki čiščenja ne bi dali ustreznih rezultatov in da je potrebno nadaljevati s proučevanjem postopkov in iskanjem primerne načina čiščenja.

Zato je Komunalno gradbeno podjetje Ilirska Bistrica izdalo razpisno dokumentacijo in objavilo razpis o javnem zbiranju ponudb za postopek čiščenja odpadnih vod z izdelavo projekta in dobavo opreme (Uradni list SFRJ, št. 42/83). Razpis je bil zaključen 1.11.1983. Razpisna dokumentacija je bila izdelana na naslednjih predpostavkah:

- moker postopek v Lesonitu se ukine,
- posebej je bila opredeljena odpadna voda TOK po mestih nastanka, količinah in obremenitvah, (predstavljena je bila obstoječa naprava za vakumsko ogrevanje, izparjanje),
- ponudnik je glede na svoje izkušnje in spoznanja lahko ponudil postopek za skupno čistilno napravo ali pa predlagal predhodno predčiščenje odpadnih vod TOK.

V razpisnem roku je prispevalo devet domačih in inozemskih ponudb. Večina ponudnikov smatra, da je potrebno najprej predčistiti koncentrirane odpadne vode Tovarne organskih kislin in nato čistiti komunalne in še preostale industrijske odplake na skupni komunalni čistilni napravi. Kot primerni postopek za predčiščenje odpadnih vod TOZD predlagajo anaerobno razgradnjo, z ozirom na kompleksnost pa priporočajo predhodno preizkušnje čiščenja na pilotski napravi. Izhajajoč iz teh ugotovitev je KGP Ilirska Bistrica septembra 1983 prijavil ZVS v sofinanciranje študijsko raziskovalno nalogo z naslovom „Anaerobno čiščenje koncentriranih odpadnih vod Tovarne organskih kislin“.

Po tem predlogu bo nosilec naloge Tovarna organskih kislin,

saj mora prevzeti polno odgovornost za učinkovitost izbrane postopka, primernost izvajalca naloge in investicije ter za realizacijo nalog skladno z dogovorjenimi roki. Sofinanciranje naloge sta odobrili tako OVS Primorske kot ZVS Slovenije in načrtovani preizkusi bodo izvršeni v letu 1984.

Za izvajanje programa sanacije so onesnaževalci ter pristojne občinske in republiške družbenopolitične skupnosti podpisale dva družbena dogovora: prvega leta 1976 in drugega dopolnjenega leta 1982. Za spremljanje nalog je imenovan petčlanski koordinacijski odbor, oziroma Komisija za varstvo okolja, ki deluje pri IS SO Ilirska Bistrica. V skladu z obveznostmi, ki so jih prevzeli onesnaževalci s podpisom družbenega dogovora, upoštevaje ugotovitve in spoznanja o stopnji onesnaženosti ter možnostih čiščenja je bil v letu 1983 oblikovan program ukrepov za dokončno očiščenje Reke. Program je razdeljen v dve fazi in če na kratko povzamemo, je potrebno izvršiti še naslednje:

I. faza:

- LKI Lesonit bo ukinil mokri postopek in s tem skoraj za polovico zmanjšal onesnaženost Reke. Za izvedbo tega programa bo potreboval 290 milijonov din, saj bo moral izpad dohodka nadomestiti s povečanjem kapacitete suhega postopka. Če bodo zagotovljena finančna sredstva do junija 1984. leta, bo Lesonit ustavil proizvodnjo po mokrem postopku avgusta 1985. leta.
- TOK bo v letu 1984 izvršil poizkuse anaerobnega čiščenja svojih vod na pilotski napravi. Za te poizkuse bo potreboval 4,4 milijonov din
- Izgraditi bo potrebno še eno akumulacijo za bogatenje nizkih voda, samo s čiščenjem ne bo namreč možno zagotoviti kvalitete, ki jo zahteva II. razred. Zato moramo tudi v sušnem obdobju zagotoviti 1000–1200 l/s pretoka vode v Reki. V teku je izdelava investicijske dokumen-

tacije za akumulacijo na Klivniku. Na skupščini OVS Primorske smo predlagali, da bi bila pri graditvi te akumulacije investitor KS in ne VGP Hidro, ki bi poverila organizacijo in vodenje izgradnje KGP Ilirska Bistrica. Iz izkušenj pri gradnji prve akumulacije se lahko naučimo, da bo možna racionalna in hitra gradnja le ob aktivni vključitvi skupnosti in organizacij Ilirske Bistrice, saj mora biti naš prvi interes sanacija Reke.

Pripraviti in skleniti moramo samoupravni sporazum za združevanje potrebnih finančnih sredstev.

II. faza:

- V letih 1985–1986 bo TOK glede na rezultate pilotskih poizkusov zgradil napravo za predčiščenje svojih odpadnih vod.
- V letu 1985 bo KGP Ilirska Bistrica zgradil črpališče in mehansko stopnjo čiščenja za skupno čisto napravo. Pri tem bo predhodno zaključil gradnjo zbirnih kolektorjev odpadne vode od industrijske cone in urbanih naselij do predvidene lokacije za komunalno čisto napravo.
- V letih 1985–1986 bo KGP preizkusil čiščenje komunalnih in še preostalih industrijskih odpadnih vod na pilotski napravi.
- Skupna čisto naprava bo zgrajena v letih 1986–1988. Priznati moramo, da je zastavljen program obsežen in da bo zahteval intenzivno delo vseh podpisnikov družbenega dogovora, predvsem pa onesnaževalcev. Njegova realizacija je možna le ob vztrajnih in usklajenih akcijah ter ob pomoči širše družbene skupnosti in to zlasti pri zagotavljanju potrebnih finančnih sredstev.

A. Štemberger

Narodni dohodek na prebivalca merilo poslovanja

Po podatkih slovenskega statističnega zavoda je slovenski narodni dohodek leta 1982 znašal 197.640 din na prebivalca. Občutno pod tem republiškem povprečjem pa je narodni dohodek v naši občini, saj je znašal leta 1982 le 174.840 din, kar nas uvršča med 60 slovenskimi občinami na skromno 35. mesto. Zaskrbljujoče je predvsem dejstvo, da smo po tem merilu še leta 1981 pristali na 27. mestu v republiki. Narodni dohodek na prebivalca je objektivno merilo uspešnosti poslovanja v določenem območju.

Pregled in primerjava poslovanja v primorskih občinah nas uvršča na dno v primorskem prostoru.

Uvrstitev občine v SRS leta		Narodni dohodek na prebivalca leta 1982
1982	1981	
11	10 Koper	230.082 din
12	11 Izola	225.077 din
13	4 Piran	221.090 din
28	21 Sežana	190.597 din
34	26 Postojna	175.439 din
35	27 Ilirska Bistrica	174.840 din

Obvestilo

V našem mestu smo že dolgo časa pogrešali poslovalnico, kjer bi občani lahko dobili prepisan, razmnožen ali fotokopiran dokument ali listino. Težav v zvezi s tem sedaj ne bo več. Pred kratkim je pričela z nudenjem teh

uslug Loti Znidaršič v Rozmanovi ulici št. 3 — nasproti pošte oziroma stare sodnije. Delovni čas poslovalnice je vsak dan od 8. do 15. ure, ob sredah pa od 8. do 17. ure. V soboto je zaprto.

Skbr za požarno varnost

Delovna organizacija „Lesonit“ Ilirska Bistrica, Splošno združenje lesarstva Slovenije in Gasilska zveza Slovenije so v dogovoru z Republiškim inšpektoratom za požarno varnost v Ljubljani organizirale posvetovanje „Varstvo pred požarom v lesni industriji“.

Posvetovanje je bilo v naši delovni organizaciji. V imenu organizatorjev je odprl posvetovanje tov. ing. Muha Ado, ki je pozdravil vse udeležence in goste Gasilske zveze Slovenije, Republiškega inšpektorata za požarno varnost, Republiške SIS za požarno varnost, Občinske gasilske zveze Ilirska Bistrica, občinskega požarnega inšpektorja, predstavnike občinske gasilske zveze Opatija in vodilne delavce naše delovne organizacije.

Skupaj je bilo prisotnih 115 udeležencev.

Pred začetkom posvetovanja so člani kulturnega društva „Lesonit“ — pevska skupina „Bistr“ izvedli kratek kulturni program. V imenu delovne organizacije je udeležence posvetovanja in goste pozdravil glavni direktor DO tov. dipl.ing. Marko Černetič.

Na posvetovanju so bile obravnavane naslednje teme:

1. Požari v lesni industriji (Rep. požarni inšpektor tov. Novak Milka, dipl.ing. kem.).
2. Požar v lesnem obratu (tov. Vrhovec Milan — strokovni sodelavec pri Gasilski zvezi Slovenije).
3. Organizacija požarne varnosti v DO „Lesonit“ (tov. Muha

Adolf, ing.str., vodja SVD v Lesonitu).

4. Nekatere značilnosti sprememb in dopolnitev Zakona o varstvu pred požarom (Rep. pož. inšpektor, tov. Župančič, dipl.ing.).

Po končanih temah posvetovanja je poveljnik Občinske gasilske zveze Ilirska Bistrica tov. Franc Slavec, predstavil OOO Ilirska Bistrica.

Tov. Perič, dipl.ing., je predstavil brošuro „Odprave v lesni industriji“.

Potem so udeležence posveta seznanili s svojimi proizvodi tudi izdelovalci gasilskih sredstev in opreme za požarno varnost in to „Zarja“ Kamnik, „Pastor“ Zagreb, Tekstilna tovarna Prebold in Tekstilna Medvode.

Udeleženci posvetovanja so si ogledali proizvodnjo in požarno-varnostne naprave, in sicer:

- skladišče premaznih sredstev v TOZD OP,
- ogledali so si proizvodnjo in instalirane požarnovarnostne naprave v TOZD VP — SP,
- črpališče požarne vode z bazenom in
- Gasilski dom.

V gasilskem domu so si udeleženci posveta ogledali poleg ostalega tudi priložnostno razstavo o delu in uspehih IGD Lesonit in DO na področju požarne varnosti.

V razgovoru s posameznimi udeleženci posvetovanja je bila podana splošna ocena, da je posvetovanje dobro uspelo ter da je DO „Lesonit“ na področju požarne varnosti napravila zelo veliko.

A.M.

VIII. republiško prvenstvo ptic v Ilirski Bistrici

Sodniki — ocenjevalci ptic so v dneh pred razstavo morali oceniti nad poldrugitisoč ptic, da bi najvišja priznanja dobili resnično najuspešnejši gojitelji.

Domače društvo za varstvo in vzgojo ptic „SNEŽNIK“ Ilirska Bistrica je bilo v dneh od 25. do 30. novembra 1983 organizator VIII. republiškega prvenstva ptic Slovenije.

Telovadnico Osnovne šole Dragotin Kette v Ilirski Bistrici in pritličje te šole so dodobra napolnile številne kletke s 1502 pticami najrazličnejših vrst. Kar 167 gojiteljev ptic iz 25 slovenskih društev je poslalo na razstavo in tekmovanje svoje ptice, najboljše, kar so uspeli vzrediti v zadnjem letu. Doslej je bilo to prvenstvo po številu razstavljenih ptic in zastopstvu razstavljalcev najuspešnejše. Strokovna komisija, ki je ocenjevala razstavljene ptice, ni imela lahkega dela s podelitvijo 200 odličij za tri najboljše primerke v vsaki vrsti ptic. Razstavo si je ogledalo prek 3000 obiskovalcev iz vse Slovenije in bližnje Hrvaške.

Domače društvo je naloge organizatorja prvenstva odlično opravilo in bilo deležno številnih pohval. Tako smo Bistričani tudi tokrat dokazali, da se ne ustrašimo naporov in

Organizator razstave Društvo za varstvo in vzgojo ptic SNEŽNIK Ilirska Bistrica je na skupščini zveze društev prejelo iz rok predsednika zveze tov. Mirka Prašnikarja posebno priznanje za najbolj prizadevno in marljivo društvo v Sloveniji.

zahtevnosti organizacije tudi tako velike prireditve.

V času razstave so se zbrali tudi delegati vseh slovenskih društev za varstvo in vzgojo ptic na svoji 8. redni letni skupščini zveze društev. Skoraj sto delegatov iz vseh 29 slovenskih društev je spregovorilo o težavah in nalogah slovenskih gojiteljev ptic v prihodnje. Skupščine se je udeležila tudi delegacija družbenopolitičnega življenja v Ilirski Bistrici na čelu s tov. Ivanom BERGOČEM, predsednikom Skupščine občine Ilirska Bistrica, ki je bila tudi pokroviteljica prvenstva ptic.

Gotovo je, da obsežno delo, ki so ga organizatorji vložili v izvedbo prvenstva, brez pomoči delovnih kolektivov in številnih posameznikov ne bi bilo tako uspešno, zato gre iskrena zahvala tudi vsem tem in obenem priznanje za lepo opravljeno skupno nalogo.

Ivan ŠUŠTAR

Znani obrazi

Dva obraza Gorazda Dekleve, toda ena misel in eno srce.

Življenjepisi ljudi so zelo različni. Za nekatere je dovolj pol strani, za druge je potrebna cela knjiga. Pa tudi ti drugi se med seboj razlikujejo. Ene je življenje vrtinčilo, kakor vrtinči jesenski veter suho listje in le malo ali pa nič ne morejo storiti, da bi se rešili stihije, drugim pa je dano, da sami uravnavajo jadra svojega življenjskega čolniča in da se na razpotja sami odločajo za eno ali drugo pot. Med te druge lahko štejemo našega današnjega gosta Gorazda Deklevo, doktorja teologije, profesorja latinskega in grškega jezika, pravoslavnega redovnika, majorja JLA in zadnji dve leti našega občana.

Ga poznate? Skoraj vsak dan se sprehodi od Bazoviške ulice do Trnovega, kjer kupi v trafiki beograjsko Politiko, enega najstarejših jugoslovanskih časopisov. „Tako sem se navadil in Politika je kar dobro okno v svet“, pravi. Na njegovi mizi pa najdete seveda tudi Delo in še marsikaj, kar priča, da ga kljub 83. letom življenjska reka ni odložila na breg.

Ste ga spoznali? Največkrat ima na glavi črnogorsko narodno pokrivalo z rdečim zglovljem in zlatimi našitki. Če ste zgrešili kapo, pa vam prav gotovo ni ušla lepa siva brada. V kratkem članku predstaviti človeka s tako dolgim in bogatim življenjem ni mogoče. Sam je dejal novinarju, ki ga je prosil za intervju in naprej povedal, da ima za oddajo na voljo samo 20 minut: „Poslušajte, v 20 minutah vam komaj povem, kaj sem imel včeraj za kosilo“. Res je to šala, toda zadene bistvo stvari.

Oče je bil Jože Dekleva, Krznarjev iz Spodnje Bitnje, mati Marija Fatur, Svičkova s Prema, hči premožnega trgovca, ki se v kljub bogatim snubcem odloči za cestnega delavca. Ali ni naš Gorazd po materi povzel dosledno zvestobo svojemu prepričanju, zvestobo svojemu občutju?

Še dokler so živeli v Bitnji, se je rodilo v družini 6 otrok. Potem pa je prišlo povabilo lastnika gostilne pri Stari pošti v Permanih, naj jo Jože prevzame v upravljanje. To je bila dobra in domača stara gostilna ob prometni poti, kjer so se največ ustavljali vozniki, ki so vozili na Reko sadje in poljščine. Tam se je rodilo še 10 otrok, med njimi tudi Gorazd. Žal so otroške bolezni pobrale več njegovih bratov in sestra.

Izmed njegovih starejših bratov naj omenimo Dušana, ki je

postal oficir avstrijske mornarice, toda vseskozi je ostal zaveden Slovenec. Živel je v tujem okolju, toda v hiši se je dosledno govorilo po slovensko. Dušan je bil udeleženec upora avstrijskih mornarjev v Boki Kotorski leta 1918. Po končani I. svetovni vojni je živel v Opatiji, kjer sta se mu rodila dvojčka. Ko sta starša hotela krstiti otroka na imeni Ciril in Metod, ju je italijanski župnik zavrnil: „To so imena za sciave“. Globoko razočaran nad prakso katoliške cerkve, ki se je tako vdinjala državni politiki, je odšel v Jugoslavijo, prestopil v pravoslavje, krstil sina Metoda (mali Ciril je v čudnih okoliščinah umrl že v Opatiji tik pred operacijo mandljeve). S sinom je živel v Mariboru (žena Bubčeva iz Ilirske Bistrice, je že prej umrla). Tam je Metod končal trgovsko akademijo, leta 1941 pa so ju Nemci izselili v Srbijo, kjer je Metod odšel v partizane, postal politkomisar v odredu Peka Dapčevića ter padel v zaključnih bojih z Nemci. Gorazd se je rodil 25. maja 1901 na Permanih, obiskoval klasično gimnazijo na Sušaku ter maturiral leta 1921. Njegova velika želja je bila, da bi postal zdravnik-pediatr. Toda odkod sredstva za študij? Nekateri so mu svetovali, naj se vpiše v fašistično stranko, pa bo dobil štipendijo za študij v Padovi. To možnost je Gorazd odločno odklonil. Leta 1921 je odšel čez mejo, češ da gre na obisk k sestri Mari v Zaprešić pri Zagrebu. Odšel je in se ni nikdar več vrnil. V Jugoslaviji je delovala organizacija ORJEM — organizacija jugoslovanskih emigrantov, ki je nudila beguncem prvo pomoč. Dobil je službo prometnika na železnici, opravil vse strokovne izpite, komaj po dveh letih dobil državljanstvo, obenem pa poziv za služenje vojske. Obvezni 9-mesečni rok je odslužil v šoli za rezervne oficirje v Sarajevu leta 1926. Kot prometnik je služboval v Trbovljah in v Ivančni gorici ob dolenski progi.

Vloga cerkvene organizacije bodisi še v stari Avstriji pa v fašistični Italiji pa nestrpni klerikalizem v Sloveniji in končno zgled brata Dušana, vse to je Gorazda približalo k pravoslavju.

Ko je stopil v Ljubljani do pravoslavne prote ter povedal svojo željo, da bi prestopil v pravoslavje, ta v začetku ni bil prepričan v trdnost njegove odločitve. „Da niso vzrok lepe oči kake Srbkinje“, mu je dejal. No, motiv je bil globlji in dokončen. Želja po dokončnosti in miru ga je pripeljala v pravoslavni samostan na Fruški gori. Sprejeli so ga za redovnika, toda pod pogojem, da študira bogoslovje. Kljub svojim 30. letom se je odločil za študij na teološki fakulteti v Beogradu. Poleg teologije je študiral še grški in latinski jezik ter umetnostno zgodovino, leta 1937 je diplomiral in opravil disertacijo za doktorja teologije. Kot profesor bogoslovja je predaval v Prizrenu, na Cetinju, Sarajevu pa v Peči kot profesor klasičnih jezikov. Vojna ga je zatekla na Kosovu, od tam pa se je umaknil v porušeni Beograd. Vzpostavil je župnijo pravoslavnih Slovencev ter zvest svojemu ljudstvu organiziral Osvobodilno fronto. Sad tega dela se je pokazal takoj po osvoboditvi Beograda. Okoli 2000 Slovencev se je prostovoljno prijavilo v partizansko vojsko. Seveda taka dejavnost ni ušla gestapovcem. Aretirali so ga in odpeljali v taborišče smrti na Banjici. Šele po pol leta ga je zaslil gestapovski oficir.

„Kaj delate v Beogradu?“

„Vodim družino pravoslavnih Slovencev.“

„Slovencev? Razumete, da Slovencev ni več! In vi ustvarjate Slovenijo v nemškem rajhu!“

Do osvoboditve je ostal kot številka 40315 v taborišču, v

katerem je izgubilo življenje 70.000 internirancev.

Leta 1944 je bil Beograd osvobojen. Že prej organizirani Slovenci so se kot slovenski bataljon pridružili 1. krajiški udarni brigadi. In Gorazd? Organizator OF v Beogradu naj bi ostal doma? Stopil je k namestniku patriarha Josipu in mu zaupal željo, da bi odšel z brigado. Cerkevni poglavar mu je dejal: „Sin moj, mi pravoslavni redovniki imamo dve dolžnosti: do vere in Boga in do domovine. Opravi tudi to svojo drugo dolžnost!“ Z brigado je prehodil vso pot od Srema do Slovenije, postal kapetan in nazadnje major.

V osvobojeni Sloveniji je ostal v Mariboru. Zopet je organiziral, to pot delovno brigado za čiščenje ruševin. Na steni njegove sobe visi v okviru lepo, z dekorativno pisavo napisano priznanje. In druga priznanja? Odlikovanje za hrabrost, red za zasluge za narod ter red bratstva in enotnosti 2. stopnje.

Ko so bile v glavnem odpravljene posledice vojne, si je Gorazd zopet zaželel samostanske tihote. V Črni gori je prevzel v oskrbo zapuščen samostan Podstrog nad Budvo, kulturno-zgodovinski spomenik prve vrste, toda nihče ga ni oskrboval. Srednjeveška zgradba še iz časa Nemažničev, nekdanja last črnogorskih vladik. Tu je rad bival Petar Petrovič Njegoš, tu je ustvarjal svoja nesmrtna dela. Z lastnim delom je Gorazd obnovil samostansko ekonomijo, negoval pomaranče in limone, počasi nabavljal inventar, zbiral starine, etnografsko blago, nasadil ciprese in obdal poti z mimosami. „Moja najlepša leta, v miru in delu sem jih preživel,“ se spominja.

Katastrofalni potres 15.4.1979 je prizadel samostanu silno

škodo. Kako se lotiti obnove? Zavod za varstvo spomenikov je stal ob strani. Dobil pa je pomoč od tam, odkoder jo je najmanj pričakoval. V samostan so vsa leta prihajali turisti, 2000–3000 letno. In po potresu se je zglasila pri njem skupina 28 nemških turistov – študentov ter ponudili svojo pomoč. In res so mu pomagali pospravljati ruševine ter reševati inventar.

Še dve leti je ostal v samostanu Podostrog, pa mu je bilo končno dovolj ruševin. Odločil se je za vrnitev v ožjo domovino, najprej k sestri v Opatijo, ki pa je žal tedaj v visoki starosti umrla. Druga sestra je živela v Ilirski Bistrici. Podal se je v naše mesto, toda čez čas je ostal tudi brez te sestre.

Če se podaste po cesti proti Reki, boste pri Permanih na vzpetini desno od ceste našli spominsko ploščo, ki govori, da so tam ubili Nemci septembra meseca 1943. Lojzeta Deklevo, brata našega Gorazda. Lojze je po kapitulaciji Italije organiziral v kraju brigado borcev, Nemci so ga po nesrečnem naključju našli... Ploščo je postavil Gorazd v bratov spomin. Postavil je tam tudi – vse na svoje stroške – lep spomenik nečaku Metodu, padlemu v Srbiji leta 1944.

Oče Gorazd živi sedaj v našem mestu. Razgovor z njim je posebno doživetje. Mir in trdnost je v njegovih besedah, mir in gotovost, ki ju danes tako pogrešamo. Njegova govorica odseva bogata življenjska izkušnja, v njih je globoka modrost razmišljujočega človeka, ki sogovornika pomirja in ga samega navaja na razmišljanje.

F.M.

Frančiški Kalc, „Naši Mamci“ v spomin

Zapis o smrti je vedno nekaj trpkega, vendar nam pietetna dolžnost narekuje, da se spomnimo tistih, ki jih ni več med nami in smo jih imeli radi.

Ko se pomlad počasi prebuja v vsej svoji veličini je ob klicu smrti omahnila naša draga „mamca“ Frančiška Kalc, ki je živela pri svoji hčerki, medicinski sestri Milki Prosen. Upali smo, da ji bomo čestitali za 87. rojstni dan, toda to nam ni bilo dano. Frančiška Kalc je bila rojena 5.3.1897 v Kuteževem. Omožila je fanta iz iste vasi in rodila enajst sinov in tri hčerke. Trdo je morala delati, da je nahranila toliko lačnih ust. Ko je fašizem z brutalnim stopnjevanjem narodnega in socialnega pritiska skušal doseči, da bi se slovenski narod odrekel nacionalni zavesti, so se sinovi iz italijanske vojske odpravili v Brkine v partizane.

Po vojni je bila sekretarka AFŽ za Podgoro. In z vso vnetostjo se je predala obnovi požgane vasi.

Za vsa prizadevanja in za hrabrost, ki jo je pokazala je prejela leta 1960 medaljo za zasluge za narod, priznanje OF ter priznanje AFŽ ob 40. jubileju te organizacije.

Kako so pokojnico vsi spoštovali in jo cenili, je pokazal veličasten pogreb z obilico cvetja. Naj ji bo lahka podgorska domača zemlja!

D.Ž.

Sprehod po starih gostilnah

Stara Smakova gostilna, ko še ni bilo skladišča Topola. Na levi strani se še vidi cesta, nekdanja glavna povezava med Bistrico in Trnovim.

„Vse manj je dobrih gostiln“, poje Sifrer. Bržkone je občutil, kakor občutimo tudi mi, hladno poslovnost sedanjih „gostinskih obratov“. Bolj odurnega imena si ne bi mogli izmisliti za kraj, kjer naj bi človeka prevzela domačnost, kjer naj bi se sprostil in zvedril, kjer bi odmeval sproščen smeh ali pa bi se oglasila ubrana domača pesem. No, glasni so tudi današnji gostinski obrati, saj imamo v njih fliperje in juke boxe, ki v glasnosti že večkrat preglasijo staro harmoniko.

Da, ena od dobrih gostiln je bila gostilna Pri Ježevih, stara gostilna še iz konca 19. stoletja. Bila je tam kjer je sedaj hiša št. 44 v Prešernovi ulici. Gospodar Avgust Kregar se je l. 1903 poročil z nevesto Malči iz Smrj. Imeli so veliko kuhinjo desno od vhoda, veliko gostilniško sobo na levi in še manjšo sobo. Sredi kuhinje je stal velik štedilnik s tremi pečicami, ki ga je postavil l. 1910 mojster Stupica iz Ljubljane. Gostilna je imela tudi veliko krušno peč, saj so vsak dan pekli kruh iz 15 kg moke. Nekaj kruha so porabili v gostilni, nekaj pa so ga prodali. Kuhalo in peklo se je vsak dan. Gostje so bili domačini, Bistričani, kmetje posebno ob semanjih dneh pa uradniki, ki so redni prišli na tako imenovani Gabelfruhstick, zajtrk z vilicami, bi rekli slovensko. To je bil navadno golaž, vampi ali kaka klobasa z zeljem. Za kosilo so bili postreženi gostje z juho, s pečenko s pečenim krompirjem, testeninami ali smoki in pa s solato. Tudi z mlinci so postregli, če si jih je gost zaželel. Kaj so mlinci? Krušno testo, razvaljano za pest debelo in lepo pečeno v krušni peči, nalomljeno in polito z vrelo vodo, zabeljeno z maslom ali mastjo ter še potreseno s parmezanom. H kuhani kokoši so bili mlinci obvezna priloga, pa še dušena jabolka ali kuhane suhe češplje.

V zimski sezoni so bile vedno na voljo krvavice in bele klobase, priljubljeni so bili ajdovi žganci s kislim zeljem, večkrat pa so postregli z divjim zajcem v omaki z belo polento ali cmoki. Kar se zajcev tiče, moramo ponoviti to, kar je dejal neki šaljivec: „Včasih je prišlo deset zajcev na enega lovca, sedaj pa deset lovcev na enega zajca“.

Ježevi so imeli tudi svojo ekonomijo. Redili so po 10 glav

goveje živine, imeli 2 para konj pa seveda prašiče in perutnino. Dvakrat na leto, o sv. Juriju in o sv. Martinu sta bila velika sejma. Takrat so na „borjaču“ uredili plesišče, tam kjer so sedaj stanovanjski bloki v Prešernovi ulici, pa je bilo balinišče. Kadar je bila košnja, so najeli kosce: ti so dobili za kosilo krompir v zeljnici in vino, žanjice v času žetve pa samo kos kruha in vina.

Povedali smo že, da so bistriški gostilničarji nabavljali vino v Istri. Kaj pa brezalkoholne pijače? Imeli so jih domače, v Bistrici izdelane. ALEksander Ličan, bistriški posestnik in trgovec, je bil tudi potnik za strojno opremo. Posredoval je nabavo opreme za izdelovanje brezalkoholnih pijač v bližnjih krajih: Na Pivki, v Jelšanah, na Jušičih in drugod. Eno od takih naprav je kupil zase. Njegov sin Stojan je po njem prevzel delavnico, ki je obratovala do l. 1977. Za izdelavo pijač so potrebovali sladkor, citronsko kislino, razne esence, plin CO₂ in seveda vodo. Glavni proizvod je bil sifon in pokalice (pasarete). Steklenice pokalice so se zapirale s stekleno kroglico, ki jo je pritisk plina potiskal v grlo steklenice in tako tekočino hermetično zapiral. Kroglice pa ni bilo mogoče vzeti iz grla, ker je bilo to zgoraj zoženo. Pokalice so bile priljubljena pijača otrok, še bolj milo pa so gledali kroglico, ki jo je bilo mogoče dobiti le, če se je steklenica po nesreči razbila. Leta 1940 je bila taka embalaža menda zaradi higienskih razlogov prepovedana, saj je bilo steklenico res težko dobro oprati.

Danes je kava nepogrešljiva v slehernem gostinskem lokalu. Včasih ni bilo tako, toda Bistrica je že pred 80 leti imela pravo „turško kavarno“. Bilo je takole. Od časa do časa, enkrat ali dvakrat na mesec sta prišla v Bistrico dva možakarja s črnimi brki in rdečo kapo na glavi. Bistričani so jim rekli Turki, verjetno pa sta bila iz Bosne. Na trgu pod kostanji sta postavila šotor, v njem namestila nizke klopce, sredi šotora pa je bilo nekakšno ognjišče, na katerem sta kuhala pravo turško kavo. Servirala sta jo na pladnjih v skodelicah brez ročaja.

Ena od večjih starih gostiln je bila Smukova gostilna v današnji Levstikovih hiši št. 29. Delovala je že pod Avstrijo in

potem ves čas do l. 1948. Od leta 1938 je imela gostilno Danica Renar. Sobe so bile prostorne, prav tako je bila kuhinja. Med gosti je bilo precej voznikov, kmetov, ki so pripeljali les na bližnje žage, Hlistovo, Ivetovo, Vincinovo, Ličanovo, Mehlino. Posebno sobo so obiskovali izbrani gostje, ki so imeli svoje stalno omizje. Ob vodi je bilo tedaj vse drugačno življenje. Obilica rib, race in gosi na vodi, perice, ki so izplakovale perilo ob ploščatih kamnih, vse to je dajalo drugačen ritem življenja ob naši rečici! Pa žage, ki so

pele svojo pesem dan in noč. Najvišja v „Guranjem kraju“ je bila gostilna, pravzaprav bife pri Bilcu, danes Levstikova št. 32. Hiša je stala onkraj vode, čez njo pa je vodil lesen most. Pravijo, da je pekla gospodinja izredno okusne kekse in maslene hlebčke. Bife z romantično okolico so radi obiskovali Bistričani na svojih sprehodih.

Nadaljevanje prihodnjic
F.M.

Čebelarji so zborovali

Že od nekdaj je na Ilirskobistriškem slovelo čebelarstvo in to tudi v današnjem času ni zamrlo, kar je potrdil zadnji občni zbor Čebelarkega društva Ilirska Bistrica, ki je bil dne 11.12.1983.

Udeležba na rednem občnem zboru je bila izredno številna in je presegla pričakovanje. Poleg članov ČD so bili prisotni načelnik oddelka za gospodarstvo in finance pri SO, direktor Hmezd TOZD kmetijstvo Ilirska Bistrica, predstavnik čebelarke zadruga Žalec in predstavnik čebelarke zveze Slovenije.

Iz poročila predsednika, blagajnika in nadzornega odbora društva ter razprave članov društva in vabljenih gostov je razvidno, da je društvo zelo delovno in je postalo zelo pomembna veja kmetijske dejavnosti. Posebno razveseljivo je to, da se v društvo vključuje vse več mlajših čebelarjev in med temi tudi nekaj žensk. Škoda, da imamo na območju občine še nekaj mlajših čebelarjev, ki še niso vključeni v ČD, pričakovati pa je da se bodo tudi ti čimprej priključili svojemu društvu, v katerem je že preko 80 članic in članov. Brez združitve si ni mogoče zamisliti bodočega čebelarstva, posebno zaradi nove čebelje zelo nevarne bolezni, imenovane varrooza, ki je, na žalost, že razširjena tudi na našem območju.

Čebelarji omenjenega društva pridelajo ob primerno dobri letini 18000 kg medu, poleg tega pa še druge čebelje proizvode kot so: vosek, cvetni prah in propolis, le čebelji strup se pri nas še ne proizvaja. Vse to je zelo koristno v prehrani in zdravilstvu.

Po poročilih članov upravnega in nadzornega odbora ter po razpravi navzočih, so bili med drugimi sprejeti naslednji sklepi:

- v Ilirski Bistrici bi bilo nujno ustanoviti trgovino, ki bi skrbela za nabavo vseh čebelarških potrebščin in odkupovala čebelje proizvode. Tako ne bi bilo treba odhajati za vsako najmanjšo potrebo v Ljubljano.
- Ukreniti je treba vse potrebno, da se prav vsi čebelarji vključijo v ČD, ker le tako bo moč imeti evidenco nad pojavom nevarnih nalezljivih čebeljih bolezni.
- Da bi se čimveč mladine seznanilo s čebelarstvom je nujno organizirati krožke tudi v osnovnih šolah, kjer takih krožkov še ni.
- Potrebno je še večje sodelovanje s kmetijsko zadrugo in

veterinarsko službo. Le tako bomo lahko uspešno zatirali čebelje nalezljive bolezni in zaščitili čebele proti zastrupitvi, posebno ob škropljenju sadnega drevja.

Pred zaključkom občnega zbora so navzoči čebelarji sprejeli sklep, da bo društvo nabavilo svoj prapor, ki ga do sedaj še ni imelo. V ta namen so navzoči člani društva prispevali po 100 din. Manjkajoča finančna sredstva si bo društvo pridobilo na druge načine.

Ivan Skrt

Čebelarji po končanem predavanju v OŠ Il. Bistrica pred spomenikom Žnidaršič Antona.

Bistriške plakete

Delovni kolektiv LKI LESONIT Ilirska Bistrica je prvi prejel občinsko plaketo. Sklep Skupščine občine o tem je bil sprejet že 4. junija 1971, vendar je do vročitve plakete prišlo šele čez štiri leta, ko je bil sprejet ustrezen občinski odlok in je bila izdelana plaketa.

Podobno kot domače bistriške medalje, ki smo jih bralcem KRAJANA predstavili v 7., 9. in 11. številki našega lista, sodijo tudi plakete v materialne dokumente kraja in časa, v katerem so bile izdelane in kovane.

Tudi za plakete velja, da jih navdihuje pomembnost dogodka, oblikuje in izdela roka umetnika iz plemenitih kovin in jih dobivajo posamezniki, skupine ali organizacije za posebne zasluge.

Za razliko od medalj plakete niso prirejene za nošnjo na prsih ali krog vratu, pač pa so kovinske ploščice različnih oblik z vtisnjenimi oznakami darovalca, zelo pogosto pa tudi imena dobitnika plakete. Plakete so tudi dosti mlajše od medalj, svojih vzornikov.

Tudi za bistriške plakete velja ugotovitev, da so tako maloštevilne, da so tudi zaradi tega vredne naše pozornosti. V nekaj nadaljevanjih jim bomo predstavili bralcem Krajana.

PLAKETA 4. JUNIJ — za najzaslužnejše občane in organizacije.

Vsi zbori Skupščine občine Ilirska Bistrica so na svečani seji 4. junija 1974 sprejeli „Odlok o priznanjih občine Ilirska Bistrica“, po katerem naj bi podelili posebna priznanja delovnim ljudem in občanom, organizacijam združenega dela, samoupravnim organizacijam in društvom za izredne dosežke na raznih področjih družbenega življenja, ki pomembneje prispevajo k razvoju in ugledu občine. Praviloma naj bi se vsako leto podelilo pet priznanj, v jubilejnih letih

pa lahko tudi več. Čeprav 5. člen omenjenega odloka določa, da ustreza občinska komisija sprejme pravilnik o svojem delu, takega pravilnika še ni pač pa komisija z vsakoletnim razpisom postavlja pogoje, ki jim morajo kandidate zadostiti.

V desetih letih, odkar se podeljujejo občinske plakete, se je izoblikovala praksa, da organizacijam podeljujejo veliko plaketo, posameznikom malo, včasih pa tudi pisмено priznanje. Občinska plaketa je v tem času pridobila tudi ime „plaketa 4. junij“ po občinskem prazniku, ko se plakete podeljujejo.

Prve plakete so prejeli LKI Lesonit, Plama Podgrad in Taborniški odred Snežniških ruševcev ob občinskem prazniku 1975. leta. Kasneje pa Gasilsko društvo Ilirska Bistrica 1976, Planinsko društvo, Emona — Ilirija, Transport, AMD Ivan Brozina Slovan Ilirska Bistrica v letu 1977, Krajevna skupnost Novokračine 1978, Tovarna organskih kislin in Krajevna skupnost Koseze 1979, Krajevna skupnost Knežak, Moški pevski zbor „D. Kette“ in Garnizon JLA v letu 1980, Krajevna skupnost Harije, Občinska gasilska zveza in Občinski odbor ZZB NOV Ilirska Bistrica v letu 1981, Krajevna skupnost Topolc 1982 in Domicilni odbor III. prekomorske brigade.

Male plakete, namenjene zaslužnim posameznikom, pa so prejeli: Franc Munih 1976, Janko Stadler in Marjan Lukančič 1977, Albin Kuret in Jože Grilj 1978, Anton Šajina, Edvin Tomažič 1979, Edvard Gregorčič, Jože Žnidaršič 1981, Anton Dolgan Branko, Viljem Kindler 1982 ter Bojan Brozina in Dušan Smajila v letu 1983.

Vključno do leta 1980 podeljene plakete „4. junij“ je oblikoval Rastislav Pavlovsky v debeli bakreni plošči velikosti 195x105 mm v jedkani tehniki. Leva stran plakete nosi oznake občine: grb, podoba spomenika na Hribu svobode in partizana prekomorca ter napisa „4. junij“ in „Ilirska Bistrica“. Desna stran plakete je namenjena podatkom o dobitniku plakete in njegovim oznakam ter letnici podelitve. Z letom 1981 pa ta občinska priznanja oblikuje Borislav Zejnulović, ki je tudi nekoliko spremenil podobo plakete. Leva stran nosi le grb občine ter napis „4. JUNIJ — SKUPŠČINA OBČINE ILIRSKA BISTRICA“, na desni pa ime dobitnika. Okvir in obe polji so razmejeni z nizom malih petokrakih zvezd.

Komisija za občinska priznanja ubira dobro pot, ko se odloča za manjše letno število podeljenih plaket, saj le tako dosegajo svoj namen, da jih dobivajo res najzaslužnejše organizacije in posamezniki v naši občini.

Vojko ČELIGOJ

Občinska raziskovalna skupnost je diplomantom podelila nagrade

Dejavnost Raziskovalne skupnosti sega tudi na področje usmerjanja diplomantov v raziskovalno delo, in sicer na ta način, da študent v obliki diplomske naloge strokovno obdela konkreten problem v določeni delovni organizaciji. Takšen pristop k rezeševanju nalog ima dvojno korist, in sicer neposreden prenos znanja iz fakultete v delovno organizacijo, razrešitev problema v delovni organizaciji in navajanje študenta na raziskovalno delo ter možnost, da se spozna z delovno organizacijo, še preden se v njej zaposli. Ne nazadnje je potrebno upoštevati tudi danost glede večje možnosti zadrževanja kadra v matični občini. Na podlagi

razpisa so kandidate prijavile delovne organizacije LKI Lesonit, PLAMA in Transport.

Raziskovalna skupnost je obravnavala prijave ter podelila 7 denarnih nagrad diplomantom iz vseh treh delovnih organizacij.

Prejete nagrade niso samo priznanje za opravljeno diplomsko delo, ampak obenem poziv in vabilo mlajšim generacijam študentov, da se odločajo za diplomske naloge, ki pomenijo doprinos na razvojnem področju v naši občini.

Vladimir ČELIGOJ

Aktivnosti smučarskega kluba Snežnik so v polnem razmahu

V soboto 11. februarja 1984, je potekalo v Trbižu tradicionalno smučarsko tekmovanje v veleslalomu za prehodni pokal bratstva treh dežel, katerega so se udeležili Slovenci iz zamejstva, Koroške in iz Slovenije, vsega okrog 12 klubov s 300 tekmovalci.

Organizator tekme je bil Smučarski klub Devin, ŠD Mladina iz Trsta. Kulturno društvo Lepi vrh iz Žabnice, k uspeli prireditvi pa sta pomagala še Slov. planinsko društvo iz Trsta in SK Snežnik iz Ilirske Bistrice. Slednji so izvedli časomerilstvo z novo elektronsko uro na daljši progi, kar potrjuje, da se sodelovanje SK Snežnika z zamejskimi Slovenci še bolj pogloblja.

Boljše uvrstitve naših tekmovalcev v posameznih kategorijah:

Mala proga:

Baby sprint — ž.
Baby sprint — m
ženske

2. Černetič Helena
3. Primc Matjaž
2. Šircelj Nija

Velika proga:

Miške:
Miški:
Medvedki:
Cicibanke:
Mladinke:
Mladinci:

3. Rozman Marjanca
2. Zadnik Valerij
2. Bevčič Alan
3. Božič Martina
2. Šajn Alenka
2. Batista Aleks

Članice:

Amaterke:

Veterani:

2. Kopriva Vlasta

1. Mikuletič Ivanka

1. Prosen Dušan

Prehodni pokal je ponovno osvojil SK Snežnik z največ doseženimi točkami. Drugo mesto je osvojila Sava Kranj, tretje pa SK Sežana.

V šolskih zimskih počitnicah je Smučarski klub Snežnik tudi letos organiziral smučarski tečaj za predšolske in šolske otroke na Sviščakih. Tečaja se je udeležilo preko 170 otrok, od tega 16 predšolskih. Vodili so ga smučarski vaditelji in vodniki SK Snežnik. Tudi letošnji tečaj je popolnoma uspel, tako kot tečaji v prejšnjih letih, ki jih je klub začel organizirati že pred več kot desetimi leti. Težave so bile le zaradi dvakrat neplužene ceste, zaradi novo zapadlega snega zaradi česar je bil tečaj podaljšan še za en dan. Na koncu so se vsi tečajniki pomerili v veleslalomu in pokazali svoje pridobljeno znanje.

Že ves ta mesec, pa se vrstijo smučarski tečaji za odrasle po delovnih organizacijah tako na Sviščakih in Mašunu pod vodstvom vaditeljev. Kazalo pa bi v bodoče organizirati tečaj za odrasle podobno kot za otroke z organiziranim prevozom, prehrano in vaditelji. Pri tem bi se morale povezati vse zainteresirane OZD in SK Snežnik.

— Poleg zgoraj omenjenih aktivnosti potekajo že vso sezono tekmovanja in treningi za Notranjski pokal, o katerem bomo poročali kaj več po zaključku tekmovanja. Bistriški smučarji so se udeležili tekmovanja za pokal Kaliča ter osvojili drugo mesto. V mesecu marcu bo organizirano tudi občinsko sindikalno prvenstvo v veleslalomu.

Boža Rozman

PROGRAM KINA SVOBODA ILIRSKA BISTRICA

MAREC

1.3.	PRIDI K MENI, STANUJEM PRI DEKLETU	(francoski)
2.3.	UČENKE MADAM OLGE	(švedski)
3.-4.3.	NA ZAHODU NIČ NOVEGA	(ameriški)
7.3.	ZADNJA POZEJDONOVA AVANTURA	(ameriški)
8.3.	ČRNI SIN	(ameriški)
9.-10.3.	BEN HUR	(ameriški)
11.3.	SEKS Z ZVEZDAMI	(ameriški)
14.3.	STREL NI BIL IZBRISAN	(ameriški)
15.3.	HARI META (risanka)	(ameriški)
16., 17. in		
18.3.	BANANA DŽO	(ameriški)
21.3.	MEČ, KI PRINAŠA SMRT	(ameriški)
22.3.	FRANCOSKE RAZGLEDNICE	(ameriški)
23.3.	MEJA NA RIU GRANDE	(ameriški)
24. in 25.3.	ODRED ZMAJEV	(hongkonški)

28.3.	VABA	(ameriški)
29.3.	TELESNA STRAST	(ameriški)
30.3.	OČE ZA DOLOČEN ČAS	(zahodnonemški)
31.3.	RESNIČNE ZGODBE (8. del)	(zahodnonemški)

APRIL

1.4.	RESNIČNE ZGODBE	(zahodnonemški)
4.4.	SESTANEK S SMRTJO	(ameriški)
6.4.	ČAS PRVE LJUBEZNI	(ameriški)
7.-8.4.	ROCKY (II. del)	(ameriški)
11.4.	NEVARNOST ŽENE V AKCIJI	(ameriški)
12.4.	MAH NA ASFALTU (mladinski)	(jugoslovanski)
13.4.	BOJEVNIKI IZ HRAMA KUNG FU	(hongkonški)
14.-15.4.	TELEFON	(ameriški)
18.4.	ŠE TOKRAT	(ameriški)
19.4.	BOKSAR ZA DOLARJE	(ameriški)
20.4.	ROBINSONOVE PUSTOLOVŠČINE (risanka)	(češki)
21.-22.4.	SAMA V NOČI	(ameriški)
25.4.	ČLOVEK S ŠTIRIMI NOGAMI	(jugoslovanski)
26.4.	IZGINULI	(ameriški)
27.4.	VELIKA AVANTURA	(ameriški)
28.-29.4.	ZMAJEVA IGRA SMRTI	(hongkonški)

Planinci so zborovali

Zadnji petek v januarju so se bistrski planinci zbrali na rednem občnem zboru, pregledali opravljeno delo in si zadali nove naloge za bodoče.

Predvsem jih čakajo zahtevne naloge pri zaključnih delih v Zavetišču na Velikem Snežniku, pa tudi pri dejavnosti s članstvom, zlasti tisoč mladimi, ki jih vključujejo v društvo. Z velikim navdušenjem in enoglasno so ob tej priliki sklenili, da se planinsko društvo poimenuje po Snežniku – gori, ki ji prav planinci posvečajo pretežni del svojih naporov.

Starosta bistrskih planincev tov. Drago Karolin je v imenu planinske zveze Slovenije podelil marljivim društvenim delavcem častne znake slovenske planinske organizacije. Z najvišjim odličjem – zlatim častnim znakom PZS so bili nagrajeni Hinko Poročnik, Janko Muha in Emil Maraž.

V.Č.

Bridž v Ilirski Bistrici

Najbolj priljubljena igra s kartami ima svoje privržence tudi v našem mestu. Po zgledu nekaterih BRIDŽ klubov v Sloveniji smo leta 1969 ustanovili ta klub tudi v Ilirski Bistrici. Vse klube v Sloveniji povezuje Bridž zveza Slovenije, Republiške zveze pa se združujejo v Bridž zvezo Jugoslavije. Gre torej za panogo, ki jo lahko primerjamo z ostalimi športnimi panogami, še najbolj pa s šahom. Nobena igra ne pozna tako zamotanih pravil kot BRIDŽ (angl. BRIDGE) /Kompletna knjiga pravil, delo Elyja Culbertsona, najslavnejšega pionirja bridža, obsega skoraj 700 strani. Tudi sicer obstaja ogromno tuje in domače literature, ki po obsegu prekaša šahovsko. Prav zaradi tega je bridž tako napeta in zanimiva igra.

Težko je z nekaj stavki pojasniti bralcem zapletena pravila igre. Ime igre (angl. BRIDGE = MOST) izhaja iz partnerstva, ki je pri bridžu obvezen med dvema igralcema, ki si sedita nasproti in med seboj tvorita „most“. Velikega pomena za uspeh v igri je torej uigranost med partnerjema, ki sta lahko zelo uspešna tako s točkovno „močnimi“ kakor tudi „šibkimi“ kartami. Z isto razdelitvijo kart namreč igrajo

igralci pri vseh mizah. Uspeh para ali ekipe se oceni šele na koncu turnirja po pregledu zapiskov posameznih iger na vseh mizah. Na velikih tekmovanjih je ocenjevanje prepuščeno računalnikom, medtem ko pri navadnih turnirjih to zapleteno delo opravijo posebej za to izurjeni sodniki.

Klubi organizirajo prijateljske turnirje, najboljši pari ali celotne ekipe pa sodelujejo na območnih prvenstvih in republiških ter državnem prvenstvu. V evropskem merilu so zelo znani parski turnirji na Bledu, Portorožu, Pulji, Radencih, Zagrebu in drugod. V Ilirski Bistrici organiziramo vsako leto memorialni turnir, posvečen prvemu predsedniku Bistriškega kluba Aleksandru Ličanu.

Zadnji turnir je bil 15. januarja 1984.

Med 19 pari je prvo mesto pripadlo paru KON–DUPOR (Reka), drugo mesto sta osvojila JERETIČ–PAVLJA (Koper), tretje mesto pa sta zasedla domačina ŽNIDAR–ŠIČ–UČIČ.

Privržence te lepe igre in novince vabimo v naš klub. Javite se pri Telesnokulturni skupnosti v Ilirski Bistrici.

Na kratko

- Te dni je v Ilirski Bistrici pričela z delom poslovalnica delovne organizacije STEKLO Izola. Poslovalnica obratuje vsak dan od 8.–4. ure in ob sobotah od 8.–12. ure. Želimo, da bi trgovina uspešno poslovala v zadovoljstvo naših občanov, ki v minulem obdobju niso bili zadovoljni s ponudbo tovrstnih storitev.
- V naši občini smo leta 1983 zabeležili 176 rojstev in 147 smrti, kar pomeni, da smo številnejši za 29 občanov. Poročali smo se tudi radi, saj je bilo sklenjenih 93 porok, oziroma 6,5 porok na 1000 prebivalcev, kar je nekoliko več kot je republiško povprečje, kjer je bilo sklenjenih 6,3 porok na 1000 prebivalcev.
- V prihodnjem mesecu bo Cestno podjetje iz Kopra dokončno uredilo in saniralo lani začeto rekonstrukcijo ceste v Vojkovem drevoredu. Asfaltno prevleko bodo položili od železniških zapornic v Gubčevi ulici pa do Tovarne organskih kislin. Krajevna skupnost je izvajalcu del že plačala celotni znesek vrednosti del v višini 165 starih milijonov din. Finančna sredstva za izvedbo del so prispevale vse večje delovne organizacije v naši občini.

IZDAL: Svet Krajevne skupnosti Ilirska Bistrica
Glasilo izhaja občasno

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: Popit Ivan

UREDNIŠKI ODBOR: Franc Munih, Vojko Čeligoj, Boža Rozman, Zmago Trebec, Dimitrij Bonano
FOTO: Emil Maraž, Vojko Čeligoj, P. Nikolič
OBLIKOVALEC: Edvard Seles
NAKLADA: 1000 izvodov
RAZMNOŽIL: Edvard Usenik, Kadišnikova 8, Ljubljana

Glasilo je po 6. točki 1. odstavka 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju Sekretariata za informacije SRS, št. 421–1/72, prosto plačila prometnega davka.